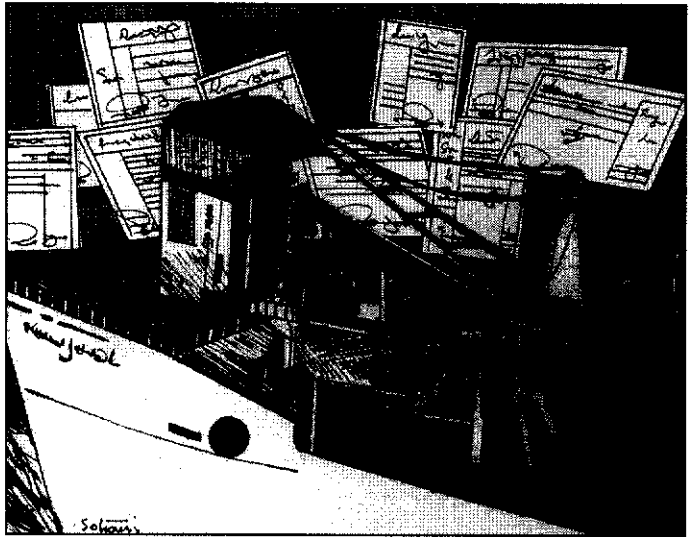

بررسی ویژگی‌های حقوقی اعتبارات اسنادی

علی رجبی

مقدمه

امروزه، تجارت بین‌الملل نقش بسزایی در تامین نیازهای کشورهای مختلف جهان به کالاها و مواد گوناگون دارد، به طوری که بسیاری از کشورها بدون دسترسی به واردات و عدم امکان صادرات برای ادامه حیات و حفظ ثبات اقتصادی خود دچار مشکل خواهند شد. از طرف دیگر، تجارت بین‌المللی این امکان را برای ملل جهان پدید آورده است که نه تنها رشد اقتصادی خود را بهبود بخشیده و نیازهای خود را برآورده سازند، بلکه به تولید و صدور کالاهایی بپردازند که در آن دارای مزیت نسبی هستند، لذا ضمن کاهش هزینه تولید، از منابع نیز به نحو بهینه استفاده کنند. در این زمینه، بانک‌ها نقش بسزایی را ایفا می‌کنند، لذا می‌بایستی مجموعه‌ای از حقوق مربوط به امور صادرات و واردات را که تقریباً تمام بانک‌های جهان پذیرفته‌اند، رعایت کنند.

دلایل و لزوم رعایت حقوق اعتبارات اسنادی

اجرا و انجام تعهدات قراردادی، بدون شک از مهمترین اهداف هر قرارداد است که طرفین و متعاقدين به منظور آن و به موجب قرارداد با هم دیگر مرتبط شده‌اند. در روابط قراردادی ملی و داخلی یک کشور، به لحاظ وجود دستگاه قضایی و نیروهای مورد نیاز برای انجام این تصمیمات، انجام تعهدات قراردادی مساله ساده‌تر و اضطراب متعاقدين کمتر است، ولی در روابط بین‌المللی به دلیل وجود موانع عدیده، طرفین قرارداد، از همان ابتدا، در جستجوی تامین کافی هستند تا به دور از هر گونه دلباوسی و اضطراب، در یک بستر امن تجاری به فعالیت

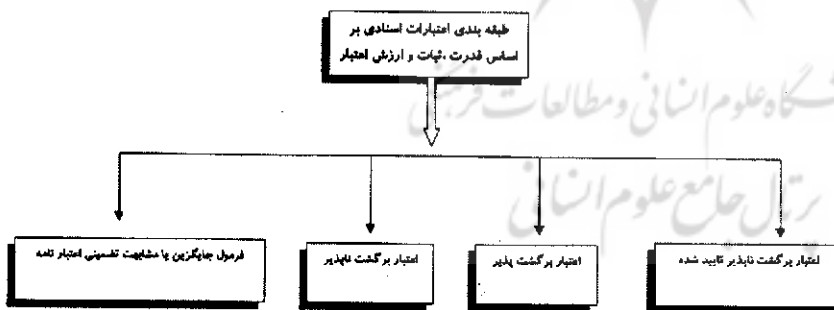
بپردازند.

مهمترین این موانع عبارتند از:

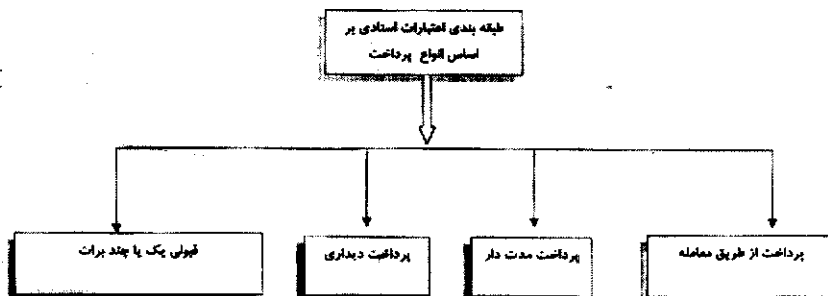
- ۱- عدم شناخت کافی طرفین قرارداد از وضعیت و حسن شهرت تجاری و حقوقی همدیگر.
- ۲- دوری و فاصله جغرافیایی بین طرفین قرارداد.
- ۳- مسایل ناشی از اوضاع و احوال سیاسی و اقتصادی کشورهای متبوع طرفین قرارداد و ثبات ارزی آنها.

- ۴- مسایل ناشی از موازین و مقررات کشورهای طرفین قرارداد (پلیس، مقررات محدود کننده ارزی، گمرکی و کنوانسیون‌ها...)
- ۵- مسایل راجع به نظم حقوقی و امکان یا عدم امکان توفیق در تحویل و اجرای اجباری تصمیمات قضایی در کشوری غیر از کشور متبوع محکوم له و بالاخص در کشور محکوم علیه و اعتماد کمتر طرفین قرارداد در این خصوص به قوای قضایی و اجرایی کشور طرف دیگر قرارداد.

نمودار شماره یک

نمودار شماره سه

تحول و پیشرفت در موضوع معاملات و نحوه انجام و همچنین، قراردادهای مربوط به آنها، اموال دیگری چون خدمات و صلاحیت‌ها و حتی حقوق و امتیازات ممکن است از این مکانیزم استفاده کنند.

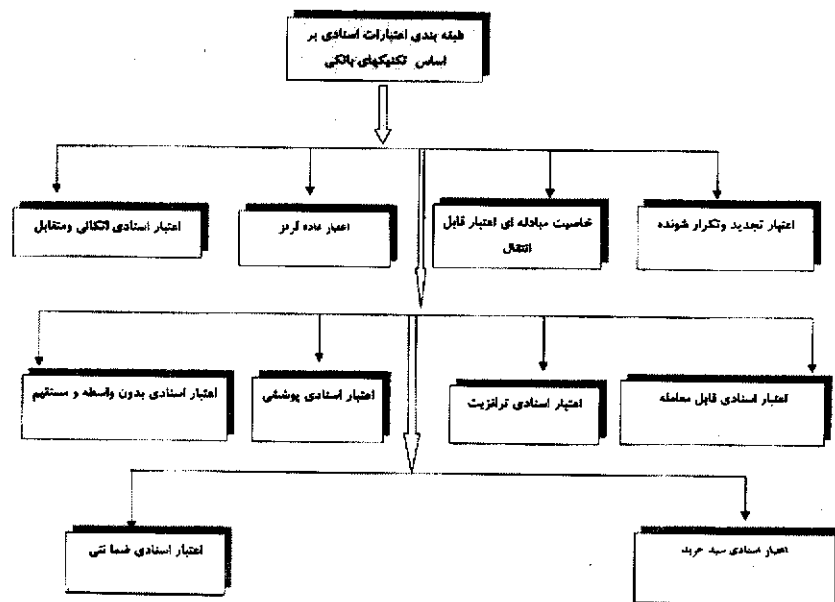
شرایط عمومی قرارداد گشایش اعتبار اسنادی

هرگاه بانک‌ها بخواهند هنگام گشایش اعتبار اسنادی، معادل صددرصد مبلغ اعتبار را نقداً از مشتری خود در تمام موارد وصول کنند، مانع بزرگی در راه گسترش تجارت وارداتی بروز خواهد کرد، زیرا پرداخت نقدی تمام وجه اعتبار اسنادی معمولاً برای مشتری بسیار مشکل است. از این رو، بانک‌های تجاری (بسته به وضع مشتری) عملاً قسمتی از مبلغ اعتبار را نقداً وصول کرده، برای تامین بقیه مبلغ اعتباری را به خریدار می‌دهند که پس از ورود کالا و تسلیم اسناد، بقیه مبلغ کالا را خریدار به بانک بپردازد (البته کارمزد معمول هم به این اعتبار تعلق می‌گیرد). ولی بانک باید علاوه بر اعتبار کلی و عمومی مشتری خود، در قبال وجه اعتبار که نقداً پرداخت خواهد کرد، تامین کافی داشته باشد. در نتیجه، بانک‌ها ضمن قراردادی که در مورد اعتبار اسنادی تنظیم می‌کنند، کالای وارداتی را به عنوان وثیقه وصول طلب خود در نظر می‌گیرند و برای تامین این منظور، در روش حقوقی در نظر گرفته شده است:

۱- بانک به موجب قرارداد اعتبار اسنادی، وکیل غیرقابل عزل مشتری تلقی می‌شود که هرگاه پس از ورود کالا به گمرک، مشتری اقدام به پرداخت بدهی خود به بانک ننماید، بانک مستقیماً کالای وارده را به هر نحوی که لازم بداند، فروخته و از حاصل فروش آن طلب خود را وصول کند. مشکلی که در اتخاذ این رویه به نظر می‌رسد، آن است که اولاً، در این خصوص که وکالت بلاعزل تا چه حد موجب حفظ حقوق بانک می‌شود، تردید وجود دارد، زیرا ممکن است با وجود این وکالت، واردکننده خود اقدام به ترخیص کالا نماید و یا از طریق ضم امین، وکالت بلاعزل را متزلزل سازد و در نهایت، در صورت فوت موکل این وکالت زایل خواهد شد.

۲- هرگاه مشتری بانک قبل از ورود کالا به گمرک ورشکسته شود و با بعضی از طلبکاران مشتری نسبت به کالای وارده در گمرک، قرار تامین تحصیل کنند، بانک نخواهد توانست از طریق وکالت مندرج در قرارداد اعتبار اسنادی، مطالبات خود را از مشتری وصول کند. به این دلیل، در قراردادهای اعتبار اسنادی، خصوصاً در سال‌های اخیر، به این نکته بر می‌خوریم که بانک صاحب کالا شناخته شده است، لیکن معمولاً مقامات گمرکی این مالکیت را صوری

نمودار شماره دو

اعتبارات اسنادی صرفاً ابزاری برای پرداخت و موجب ایجاد اعتبار یا وسیله اعتبار برای پرداخت نیستند، بلکه می‌توانند وسیله ایجاد اعتبار نیز باشند.

حوزه عمل اعتبارات اسنادی

اعتبارات اسنادی صرفاً ابزاری برای پرداخت و موجب ایجاد اعتبار یا وسیله اعتبار برای پرداخت نیستند، بلکه می‌توانند وسیله ایجاد اعتبار نیز باشند. بنابراین، اعتبارات اسنادی:

۱- وسیله و مکانیزم مطلوب برای پرداخت می‌باشند، به این نحو که با استناد به تحویل اسناد و مدارک معرف کالا به فروشنده، پرداخت فوراً صورت می‌گیرد، یا ترتیب پرداخت عدول ناپذیر (به استثنای تقلب) از طرف بانک یا بانک‌ها صورت می‌گیرد.

۲- وسیله و مکانیزم ایجاد اعتبار برای فروشنده می‌باشند، بدین ترتیب که فروشنده با اتکا و بر پایه اعتبار ایجاد شده می‌تواند برای تولید کالاهای خود تامین مالی کند. مثلاً فروشنده‌ای که اعتبار گشوده شده به نفع خود را دارد، می‌تواند از بانک خود در راه تولید کالا پیش پرداخت دریافت کند، یا تولید کننده برای تولید خود تامین مالی کند.

لازم به ذکر است که اعتبار اسنادی فقط مختص به واردات نمی‌باشد، بلکه در صادرات نیز کاربرد دارد. همچنین، منحصر به خرید و فروش یا واردات و صادرات کالا نیست، بلکه هر چه به جلو می‌رویم، با

۶- عدم امکان اجرای تصمیمات قضایی و داوری اتخاذ شده یک کشور در کشور دیگر.
۷- نبود دستگاه‌ها و سازمان‌های قضایی و داوری بین‌المللی اجباری با قدرت و ابزار لازم اجبارکننده و به فرض امکان، تحصیل حکم و تصمیم قضایی اجباری و اجراکننده تعهدات قراردادی مورد اختلاف در کشور بدهکار و متعهد و مسایل ویژه آن، چون کندی و زمان ببری اجرا، امکان جبران خسارت (مثل بحث مشروعیت آن) و سایر مسایل دیگر.

مفهوم اعتبارات اسنادی

در بیان اعتبارات اسنادی، ماده ۲ مقررات متحدالشکل (ماده UCP/500) چنین اشعار می‌دارد: از نظر این مواد، عبارت «اعتبارات اسنادی» و «اعتبارات اسنادی ضمانتی Stand-by» که از این پس اعتباراتشان می‌نامیم» به معنی هر قراردادی است که چه به صورت اسمی یا توصیفی به موجب آن بانکی (بانک گشایش کننده اعتبار) بنا به درخواست و دستورات مشتری اش (درخواست کننده اعتبار) یا از سوی خود موظف می‌شود تا در برابر اسناد مقرر شده مشروط بر رعایت شرایط اعتبار:

الف- پرداختی را به شخص ثالث (ذینفع اعتبار) یا به حواله کرد او انجام دهد، یا بروات صادره توسط ذینفع را قبول و پرداخت کند. یا

ب- به بانک دیگری اجازه دهد که پرداخت آن را انجام دهد و یا این بروات را قبول و پرداخت کند. یا

پ- به بانک دیگری اجازه معامله دهد.

از نظر این مواد، شعب یک بانک در کشورهای مختلف به عنوان بانکی دیگر تلقی می‌شوند.

تشخیص داده، تاجر افتتاح کننده اعتبار را مالک واقعی تلقی می‌کند.

در نتیجه، برای تسهیل امر تجارت وارداتی و گسترش اعتبارات اسنادی باید راه حل‌های دیگری را اندیشید که با واقعیت مراودات بازرگانی بین‌المللی بیشتر منطبق باشد.

ویژگی‌های حقوقی اعتبارات اسنادی

در حقوق اعتبارات اسنادی، اسناد اعمال و تعهدات لازم و ایجاد شوند یا تحقق یابند برخوردار از ویژگی‌ها و مکانیزم اختصاصی می‌باشند که می‌بایست ابتدا در فرایند حقوق منتخب حاکم بر آنها ملاحظه شوند. ولی به لحاظ مقررات متحدالشکل اتاق بازرگانی بین‌الملل (C.C.I) و طبیعت خاص این حقوق دیدگاه خاصی را می‌طلبد. به عنوان مثال، اعتبارنامه به عنوان یک سند بانکی از اعمال حقوقی با ویژگی‌های خاص خود برخوردار می‌باشد، که در مواردی مشابهت و همسویی جدی با حقوق براتی (Cambiaire) راجع به اسناد تجاری دارد و با آثار همانند دارند. مثلاً حقوق ذینفع مستقیماً از اعتبارنامه ناشی می‌شود که با ابلاغ آن محقق می‌گردد و نه از روابط اولیه و موجد که بین خریدار و فروشنده وجود دارد. (ماده UCP2) و یا بارنامه که ذینفع آن را مهیا می‌کند و تحویل می‌دهد، مبین مالکیت محل آنها برای دارنده آنها می‌باشد. تعهد یا تعهدات بانک نیز مستقل، قائم به خود و منفک از روابط دیگر می‌باشند که اگر تقلبی در کار نباشد:

اولاً فرمان دهنده (مشتري) نمی‌تواند مانع اجرای آن و پرداخت از طرف بانک به ذینفع شود، چرا که تعهدات بانکی دارای ویژگی بارز استقلالی است که حتماً می‌بایستی ایفا شود، یعنی مشتري نمی‌تواند (مگر به تقلب) به هیچ دلیلی اعتبار گشایش یافته و لازم الاجرا شده را متوقف کند و بخواهد آن اعتبار در حق ذینفع کارسازی نشود. به عنوان مثال:

۱- مشتري نمی‌تواند اگر طلبی از جهت دیگر از ذینفع دارد یا پیدا کند، به تهاوتر متوسل شود و از این زاویه به بانک دستور عدم پرداخت و یا عدم انتقال اعتبار اسنادی را بدهد.

۲- مشتري نمی‌تواند حتی اگر طلبی از زاویه همان قرارداد موجد و بنیادی (قراردادی) که در راستای پرداخت آن اعتبار گشوده شده) پیدا کند و مثلاً تعدیلی در آن بوجود آید که بازپرداخت ما به ازایی از فروشنده به خریدار یا کاهش بها را ایجاد نماید، متوسل شود و بخواهد که تهاوتر صورت گیرد.

۳- مشتري نمی‌تواند به هیچ وسیله دیگر و هیچ مجرای حقوقی متوسل شود و بخواهد که اجرای تعهد بانک صورت نگیرد یا معلق گردد (به جز تقلب مشتري).

۴- مشتري نمی‌تواند حتی اجرای ناقص و معیوب قرارداد اولیه را که (خارج از موارد تقلب) اشکالی دارد، وسیله توقف تعهدات بانکی قرار دهد، چه اساساً تعهد بانک مستقل از قرارداد تجاری بنیادی می‌باشد.

ثانیاً، وقتی اعتبار نامه صادر و ابلاغ می‌شود، موضوع آن، متعلق به حق ذینفع است و نه شخص دیگر. در واقع، ذینفع، یعنی فروشنده کالا، از آن لحظه به بعد طلبکار بانک گشایش کننده اعتبار و صادرکننده اعتبار نامه می‌شود. همچنین، اگر بانک دوم (بانک ذینفع) یا بانک‌های دیگر اعتبار نامه را

○ بانک باید علاوه بر اعتبار کلی و عمومی مشتري خود، در قبال وجه اعتبار که نقداً پرداخت خواهد کرد، تامين کافی داشته باشد و به همین دلیل، بانک‌ها گالای وارداتی را به عنوان وثیقه وصول طلب خود در نظر می‌گیرند.

تایید کرده باشند، آنها نیز بدهکار ذینفع واقع می‌شوند. به عبارت دیگر، دو یا چند ضامن، بدین ترتیب، برای پرداخت دین (یک دین) خریدار مطرح می‌شود و نه اینکه یک طلب چند بدهکار داشته باشد. بنابراین، طلب ذینفع از بانک یا بانک‌ها، به موجب صدور اعتبار نامه و ابلاغ آن به او محقق می‌شود و نه چیز دیگر.

ثالثاً، در همین روند استدلالی بالا بانک‌های ذی‌مدخل نیز نمی‌توانند به روابط مذکور استناد نمایند. **اجزای طیف ویژگی‌های حقوقی اعتبارات اسنادی**

۱- فرمالیسم - تئوری ظاهر و شکل اسناد و مدارک (اصالت شکل و ظاهر): در اعتبارات اسنادی، همچون اسناد تجاری، اهم توجه، عمدتاً به ظاهر و شکل و فرمالیته‌های مربوط به اسناد و مدارک معطوف است و کمتر به طبیعت و یا ماهیت حقوقی آنها نگر بسته می‌شود و همچنین، شرایط و ویژگی‌های شکلی و اطلاق و جزمیت آنها بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرد. مثلاً بی‌اعتباری یا موثر بودن اعتبار نامه، بیمه نامه برات و اسناد دیگر و مدارک دیگر چون فاکتورها، پروفرما و سیاهه‌های تجاری و... براساس ظاهر و تصدیق اصالت ظاهری به نحو متعارف ملاک می‌باشد. همچنین، مسایل و محتویات اعتبارات اسنادی مثل ارزیابی قابل برگشت بودن یا نبودن، مدت‌دار بودن یا نبودن، گران بودن یا نبودن و... صرفاً براساس اطلاق و جزمیت ظاهری شرط یا شرایط

مندرج در اعتبار نامه مورد شناسایی و ملاک عمل قرار می‌گیرد، مثلاً نکته جالب توجه اینکه حتی رنگ‌ها و نحوه نگارش ویژه یا فرمول‌های تیپ اصطلاحاتی و انشایی... مبین معانی و مفاهیمی خاص هستند که در آنها صرفاً رنگ یا شکل یا فرمول ملاک عمل قرار می‌گیرد. به عنوان مثال، دو خط مورب نشان‌دهنده عدم قابلیت مبادله‌ای بودن اسناد یا اعتبارات تجاری می‌باشد و یا نوشتن با مرکب قرمز (Red Clouse) نشان دهنده امکان قید شرط پیش پرداخت می‌باشد. بنابراین، آنچه عمدتاً در اعتبارات اسنادی و اسناد تجاری مهم است، در یک روند حقوق کامیبری، اصالت شکلی و فرمالیته است و نه منشاء صدور یا محتوا و یا ماهیت آن منشاء.

۲- مالکیت محل: در اعتبارات اسنادی، همچون سایر اسناد تجاری، بحث جالب توجهی که مطرح می‌باشد، عبارت است از تمایز حقوق عینی و دینی در یک روند هدایت شده به طرف قبول و پذیرش حق عینی برای ذینفع اعتبار، نسبت به آن از یک طرف، و برای دارندگان و متصرفین اسناد و مدارک (پاکت مدارک نسبت به موضوع آنها، به ویژه نسبت به موضوع و محتوای بارنامه و برات و...) از طرف دیگر می‌باشد. هر چند دارندگان این اسناد پس از تحویل گرفتن آنها در چارچوب قواعد و مقررات متحدالشکل ابتدا و سپس در جریان حرکت دادن آنها (مثلاً به سوی خریدار) دارای نوعی Gage و حق عینی تعمی (وثیقه) بر آنها و بر موضوع آنها هستند، ولی تحت شرایطی همانا آن حق ممکن است به حق عینی اصلی تبدیل شود و دارنده سند به عنوان مالک برخوردار از تمامی حقوق مالکانه شود که بدین ترتیب، حق مالکیت او به مثابه حق عینی اصلی استوار گشته و استقرار می‌یابد.

با توجه به موارد ذکر شده عنایت شود که طلب ذینفع از بانک که به موجب اعتبار نامه صادره محقق شده، جزو دارایی بلا قید و شرط ذینفع و از عناصر مثبت آن به حساب می‌آید، یعنی از عناصر بستانکاری دارایی فروشنده است که حتی ممکن است به وسیله ثالث مثلاً به وسیله طلبکارانش (به غیر از دهنده فرمان (مشتري) اگر طلبکار باشد با شود) تامين و توقیف شود.

به همین نسبت، میزان اعتبار گشوده شده توسط بانک از عناصر منفی دارایی بانک به حساب آمده، جزو بدهکاری‌هایش منظور می‌شود و تا وقتی که ایفا شود، همین طور است نسبت به دهنده فرمان (مشتري) که باز همان مبلغ اعتبار و ستون بستانکاری او جزو عناصر منفی دارایی او لحاظ می‌شود، بدیهی است که در آنچه به اعتبار نامه و موضوع اعتبار ایجاد شده و قابل پرداخت آن مربوط می‌شود، کماکان بحث از طلب دین می‌شود و یا محصور در قالب

خانواده حقوق دینی هستیم. اعتبارنامه‌ای که صادر می‌شود، خود وثیقه تعهدات محقق شده یا محقق شونده متقابل است، همچنانکه تعهدات، اسناد و تضمینات متقابل خود و وثیقه سهیل الوصول متعهدین واسطه چون بانک‌ها و متعهد اولیه و اصلی اعتبار نامه می‌باشد که این معانی خود افاده مقوله حقوق مالکانه و تسویری محل را می‌نماید. ولی در آنچه مربوط به موضوع اسناد و مدارک در برگشت و متقابل اعتبار نامه می‌شود که معرف و متضمن هدایت و حرکت مبیع است، مرزها و چارچوب‌های دینی، در حقوق اعتبارات اسنادی بسیار شکسته و یا شکننده شده است.

۳- وصف مصونیت، عدم ورود ایرادات و استثناها: حقوق اعتبارات اسنادی، همچون حقوق اسناد تجاری، بر خوردار و بهره‌مند از ویژگی قابل توجه مصونیت اسناد و اعمال یا عملیات اجرا شده بر روی آنها از ناحیه مسوولان و ضامنینی درگیر نسبت به دارنده می‌باشد. هیچ یک از متعهدین و ضامنین نمی‌توانند به منظور مبرا دانستن خود یا سرپیچی از ایفای تعهد خود در مقابل دارنده سند، متوسل به عیوب و ایرادات و استثنائات و طرح خدشه و... راجع به روابط و عملیات یا عیوب مراحل مختلف صدور یا انتقال و... شوند، حتی اگر در سلسله ایادی متعاقبه اشکالات جدی و عیوب یا تقلبات یا جرایم ارتکاب یافته و ثابت شده باشد، دارنده سندی که در یک روند عدم اطلاع و با حسن نیت آن را دریافت کرده یا عملیات حقوقی انجام داده است، از این گونه ایرادات و اشکالات مصون خواهد بود و حقوق او محفوظ خواهد ماند.

یکی از معدود موارد معافیت از ایفای تعهد و مبری شدن ز مسوولیت در حالت ارتکاب جرم قابل تصور است و یا واهی بودن سند، مثلاً برائتی از ابتدا جعل شده باشد و یا اصلاً برات سازشی بوده و مبتنی بر

رابطه حقیقی و واقعی نبوده باشد و یا اصلاً صادرکننده یا قبول کننده آن از اساس مفقود و معدوم باشند که پس از به جریان افتادن و دست به دست گشتن، همچنان یک سند کامل تجاری تلقی شده و دارای تمام آثار آن می‌باشد. کفایت می‌کند که دارنده از ایرادات مذکور بی اطلاع باشد و با حسن نیت آن را بپذیرد و مبادله کند. فلذا در چنین حالاتی، ایادی با حسن نیت بعدی و دارنده با حسن نیت، مصون از هر گونه ایراد و اعتراض و استثنا می‌باشند. همچنین است برای مواردی که تزویر صورت می‌پذیرد، مثلاً سندی در وسط راه مورد دستکاری و تزویر واقع می‌شود که باز

اعتبارنامه حکم ضمانت‌نامه‌ای را دارد که متعهد آن بانک است و وقتی هم که انتقال داده می‌شود، به بانک‌های معتبر انتقال داده می‌شود.

منتقل الیه و تحویل گیرنده غیر مطلع و با حسن نیت مصون از ایراد تزویر می‌باشد. دارنده سند می‌تواند به مسوولان مراجعه کند و از نهایت، ایادی قبل از تزویر نسبت به مبلغ و یا مفاد اصلی سند و ایادی بعد از تزویر نسبت به مبلغ یا مفاد مزور متعهد و مسوول خواهند بود. لازم به ذکر است که ویژگی مصونیت به حد اعلا در ارتباط با اسناد تجاری دخیل در اعتبارات اسنادی عمل می‌کند و در آنچه اوراق و مدارک دیگر همراه و یا ضمیمه سند تجاری مربوط می‌شود، مصونیت از ورود ایرادات تابع اصل احراز معقول و متعارف صحت ظاهری آنها و تطبیق و تطابق با اعتبار نامه است و ارزیابی مستقل از مفاد و شرایط اعتبار نامه صورت نمی‌گیرد. وانگهی، سند بانکی اعتبارنامه، خود نیز به صورت ذاتی و بتایر دخالت بانک معتبر و گردش احتمالی آن در اختیار بانک‌های

ابلاغ کننده و معامله‌گر معتبر بسیار کم و نادر مورد اعتراض و ایراد می‌تواند باشد. در واقع، اعتبار نامه حکم ضمانت‌نامه‌ای را دارد که متعهد آن بانک است و وقتی انتقال داده می‌شود، به بانک‌های معتبر انتقال داده می‌شود، حال چه منتقل الیه بانک ابلاغ کننده باشد و چه بانک‌های دیگر، که در هر حال، نظر به وجود نامه گشایش اعتبار و قرارداد آن که سابقه و نسخه آن نزد بانک‌گشایش کننده اعتبار باقی می‌ماند، دخل و تصرف و جعل امضا یا تزویر در مفاد آن عملاً غیر ممکن است. فلذا بحث مصونیت صرف نظر از صدق آن راجع به اعتبار نامه و نسبت به مفاد آن، برخلاف اسناد تجاری زمینه چندانی ندارد، مانند ضمانت‌نامه‌های بانکی، خودداری شرایطی است که آن را فوق‌العاده مطمئن می‌سازد و از همین جا نقش ارزنده اعتبارات اسنادی و دلایل اصلی استفاده از آنها به عنوان بارزترین مکانیزم پرداخت آشکار می‌گردد. ولی زمانیکه بحث از ایرادات و استثناها راجع به قرارداد بنیادی یا اعمال حقوقی و قراردادهای دیگر تحقق یافته در جریان گشایش اعتبار مطرح می‌شود، مانند قرارداد بیع پایه و تکمیلی یا نامه گشایش اعتبار و قرارداد آن و... ویژگی بارز مصونیت به تبع استقلال و قانمیت به خود اعتبارنامه و تعهد موضوع به زیبایی حتی بهتر از ضمانت‌نامه‌های بانکی عمل می‌کند، چه ضمانت‌نامه بانکی مبین تعهدات بانک ضامن در حالات عدم اجرای تعهدات متعهد اصلی و عدم پرداخت ثمن از ناحیه اوست و برحسب نوعی عقد ضمان مستقل بانکی ایجاد می‌شود، در حالیکه در اعتبارات اسنادی بانک متعهد (هر کدام که باشند)، مسوول و متعهد پرداخت ثمن به طور مستقل می‌باشد و نه اینکه ایفای تعهد او منوط به عدم ایفای تعهد از ناحیه دیگری باشد.

ادامه دارد

نتیجه‌گیری

در این مقاله، سعی شد تا یکی از نیازهای مبرم فعالیت‌های اقتصادی روز تحت عنوان «اعتبار در حساب جاری» تشریح شود و مشخص شد که اعطای تسهیلات اعتبار در حساب جاری با موازین شرعی و قانونی و دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های مربوطه هیچگونه مغایرتی ندارد و می‌توان نسبت به احیای این ابزار مالی و نیاز مبرم مشتریان بانک‌ها در چارچوب قرارداد مضاربه اقدام نمود. با احیای این ابزار مالی در سیستم بانکی، نه تنها به یک نیاز مبرم فعالان اقتصادی پاسخ مناسب داده خواهد شد، بلکه با بهره‌گیری بهینه از منابع بانک، سرعت گردش نقدینگی، در

احیای ابزار مالی...

۲- تعهدات بانک بر اساس خطوط اعتباری مشتریان زیر خط بیلان تحت عنوان تعهدات بانک بابت قراردادهای مضاربه ثبت و نگهداری می‌شود.

۳- پس از هر بار استفاده از سرمایه مضاربه، از میزان تعهدات بانک در بند ۲ کسر و مبلغ استفاده شده، به قسمت دارایی ترازنامه سرفصل تسهیلات اعطایی مضاربه منتقل می‌شود.

نظر گرفتن سرمایه مطمئن و سهیل الوصول برای مشتریان اعتباری می‌توان به تضعیف و از بین بردن بازار موازی ربوی و غیر قانونی در کنار سیستم بانکی اقدام کرد و تحرک و رونق بیشتری را در بخش تجاری بوجود آورد که آثار آن به سایر بخش‌های اقتصادی نیز قابل انتقال است. این موضوع که آیا می‌توان به احیای تسهیلات «اعتبار در حساب جاری» در سایر بخش‌های اقتصادی با بهره‌گیری از سایر عقود اسلامی اقدام نمود، موضوع تحقیقی است که در آینده کارشناسان و صاحبزنان و محققان بانکداری می‌توانند به آن بپردازند.